

เรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ : พฤติกรรมการเสพยาเสพติดกับสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน:
กรณีศึกษา ชาวเขาเผ่าม้ง บ้านแม่สาใหม่ ตำบลโป่งแยง
อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน ร้อยตำรวจโท สมเกียรติ วรรณสิริวิไล

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์	เศกสิน	ศรีวัฒนากุลกิจ	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์	ประชิด	ณ บางช้าง	กรรมการ
อาจารย์	ดร.ธัน	อนุমানราชธน	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเสพยาเสพติดกับสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน ของชาวเขาเผ่าม้ง บ้านแม่สาใหม่ ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งยาเสพติดได้แพร่ระบาดอยู่ในระดับรุนแรงขณะนี้

บ้านแม่สาใหม่ เป็นหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง ซึ่งก่อนนั้นชาวบ้านได้ใช้ฝิ่นเป็นยาชนิดหนึ่งเพื่อรักษาบรรเทาอาการเจ็บป่วยทางร่างกาย ต่อมาเฮโรอีนได้แพร่ระบาดเข้าไปในหมู่บ้าน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2529 โดยถูกแนะนำว่าเป็นยาชนิดหนึ่งซึ่งมีสรรพคุณในการรักษา เช่นเดียวกับฝิ่น ปัจจุบันจำนวนผู้ติดยาเสพติดได้เพิ่มขึ้นสูงถึง ร้อยละ 9.1 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในหมู่บ้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้แบบสัมภาษณ์บุคคลและการสังเกตการณ์ แบบสัมภาษณ์บุคคลแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. สัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน ที่มีผู้ติดยาเสพติดอยู่ในครัวเรือน จำนวน 40 ครัวเรือน และสมาชิกของครัวเรือน ที่ติดยาเสพติดทุกคน (76 คน) ใน 40 ครัวเรือน
2. สัมภาษณ์ผู้ติดยาเสพติดแบบเจาะลึก จำนวน 4 คน

การศึกษาวิจัยสรุปผลได้ดังนี้

เดิมชาวเขาเผ่าม้งบ้านแม่สาใหม่ ได้ใช้ฝิ่นเป็นยาบรรเทาอาการเจ็บป่วยทางร่างกายต่อมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 เฮโรอีนได้แพร่ระบาดเข้ามาทดแทนที่ฝิ่น เนื่องจากหาฝิ่นมาเสพยาากขึ้น และยากต่อการหลบหนีการปราบปรามจับกุมของเจ้าหน้าที่ จากการศึกษาวิจัยได้พบปัจจัยทางด้าน "ความสมัครใจ" (Predisposing Factors) ที่จะเสพเฮโรอีน โดยเป็นผลมาจากความรู้ และทัศนคติที่ยังไม่ถูกต้องเกี่ยวกับอันตรายของเฮโรอีน โดยเข้าใจว่า เฮโรอีนเป็นยาบรรเทาอาการเจ็บป่วย ของร่างกายชนิดหนึ่งมีใช้ยาเสพติดแต่อย่างใด นอกจากปัจจัยทางด้านความสมัครใจแล้ว ยังพบปัจจัยทางด้าน "ความสามารถ" (Enabling Factors) ในการหาได้ง่ายและ "การเข้าถึง" (Accessibility) ของเฮโรอีนในพื้นที่ ตลอดจนง่ายต่อการเสพและพกพา ยิ่งกว่านี้เสภาวะทางเศรษฐกิจ ที่สมบูรณ์ของหมู่บ้านมีส่วนช่วยให้ผู้ติดยาเสพติดมีเงินพอที่จะซื้อหายาเสพติดมาเสพได้

ปัจจัยที่เอื้ออำนวยสนับสนุน (Reinforcing Factors) อีกประการหนึ่งเกิดจากอาชีพหลักของประชากรในหมู่บ้าน เป็นอาชีพเกษตรกรรมจึงมีส่วนทำให้เกิดความเจ็บป่วยทางร่างกายได้ และเฮโรอีนได้ถูกแนะนำว่าเป็นยาที่มีประสิทธิภาพในการรักษา

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เพศหญิงมีจำนวนเพียงเล็กน้อย กลุ่มผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 45 ปี และส่วนใหญ่มีสภาพสมรส ผู้ติดยาเสพติดร้อยละ 88.1 ไม่ได้รับการศึกษา ร้อยละ 84.3 เสพเฮโรอีนเป็นยาเสพติดชนิดแรก ปัจจุบันมีผู้ติดเฮโรอีน ร้อยละ 96.0 ติดฝิ่น ร้อยละ 4.0 ของประชากรทั้งหมดในหมู่บ้าน รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน 57,495 บาท/ครัวเรือน/ปี รายจ่ายเฉลี่ย 56,310 บาท/ครัวเรือน/ปี ค่ายาเสพติดเฉลี่ย 63.0 บาท/คน/วัน

ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดโดยเฉพาะเฮโรอีน เป็นปัญหาที่ยิ่งใหญ่ของสังคมไทย กรณีตัวอย่างบ้านแม่สาใหม่นี้ ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาได้แก่ การดำเนินการด้านการปราบปรามเครือข่ายกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด ซึ่งเป็นผู้จำหน่ายยาเสพติดให้กับผู้เสพภายในหมู่บ้าน เพื่อหยุดยั้งสภาวะการหาได้ง่าย (Availability) ของเฮโรอีนโดยเร็วเท่าที่จะสามารถดำเนินการได้

Independent Study : Drug Addiction Behavior and Its Relations to Household Economy: A Case Study of H'Mong Hilltribe, Mae Sa Mai Village, Tambol Pong Yaeng, Mae Rim District, Chiang Mai Province

Author : Pol.L.T.Somkiat Wannasirivilai

M.A.(Political science) : Politics and Government

Examining committee :

Assoc. Prof.	Seksin Srivattananukulkit	Chairman
Assoc. Prof.	Prachid Na Bangchang	Member
Lecturer.	Dr.Tanun Anumanrajadhon	Member

Abstract

The study has the objective of conducting a survey of drug addiction behavior which is found to be on a rampage in Bann Mae Sa Mai, Tambon Pong Yaeng, Amphoe Mae Rim, Changwat Chiang Mai.

Bann Mae Sa Mai is a H'mong hilltribe village where heroin has been introduced to villagers as a substitute of opium which in former time was used as a kind of medicine. Thus, since the introduction of heroin in 1986, the number of drug addicts increases dramatically to 9.1 per cent of the total number of village's population.

Data which are used in this study are gathered by using the techniques of personal interviews and observation. The interviewed samples can be divided into 2 groups, the first group

consists of 76 heroin addicts of which 40 are heads of household and the rest are members of household, the second group is 4 other heroin addicts who give in-depth interviews for the study.

The study's findings can be summarized as follow:

Formerly, opium was used as a kind of medicine but was replaced by heroin in 1986 because opium had become difficult to obtain and also difficult to evade government suppression. It is also found that there are "predisposing factors" which stem from misleading knowledge about heroin by having the attitudes that heroin is a kind of medicine not an addictive drug. In addition, it is found that there are "enabling factors" which facilitate the drug's accessibility and availability. Moreover, the prosperous village economy also enables the addicts to have enough money to buy drug. There are also "reinforcing factors" which stem from the main occupation of villagers is agriculture that brings about physical sicknesses and heroin is recommended as effective medicine. The study indicates that a higher percentage of heroin addicts are males, only few are females. Most of the addicts are in the age group of 31 - 45 years old, most of their marital status is married, 88.1 per cent of the addicts have no formal education, 84.3 per cent use heroin as their first drug, at present, 96.0 per cent of the village population addict to heroin while 4.0 per cent addict to opium. Average income and expense of them were 57,495 and 65,310 bath/households/year. Average expense for drug was 63.0 bath/person/day.

The spread of the use of heroin is the most prominent problem of Thai society as a whole. As for the case of Bann Mae Sa Mai, the recommended solution is to suppress the sale net works which distribute heroin to villagers to stop the drug's availability as quickly as possible.